

Planul referatului:

1. Caracteristica generală a funcțiilor dreptului;
2. Funcția de instituționalizare juridică a organizării social-politice;
3. Funcția de conservare, apărare și garantare a valorilor fundamentale ale societății;
4. Funcția de conducere a societății;
5. Funcția normativă;
6. Funcția informativă;
7. Funcția educativă.

Bibliografie.

Termenul „ funcție „ vine de la latinescul „ fonctio” care în traducere înseamnă „muncă”, „ deprindere”, „ îndeplinire”. La acest termen în ultimul timp se apelează tot mai frecvent, deoarece este imposibil a caracteriza vre-un fenomen social la justa lui valoare, dacă nu vom înțelege cum fenomenul respectiv activează, funcționează.

Problema funcțiilor dreptului este o problemă relativ nouă. Ani în șir problemei nu i-a fost acordată atenția respectivă, considerându-se că dreptului îi revin aceleași funcții ca și statului. O asemenea interpretare însă nu s-a încununat cu succes. Deși statul și dreptul sunt

indisolubil legate între ele, aceasta încă nu înseamnă că ceea ce-i caracteristic statului în mod automat poate fi atribuit dreptului și invers. Fiecărei din ele îi sunt specifice anumite caracteristici și trăsături.

Dreptul are ca scop disciplinizarea societății umane. Acest scop este slujit de o serie de funcții. Acestea sunt definite în literatura de specialitate drept „ direcții(orientări) fundamentale ale acțiunii mecanismului juridic la îndeplinirea cărora participă întregul sistem al dreptului (ramurile, instituțiile, normele dreptului), precum și instanțele social abilitate cu atribuții în domeniul realizării dreptului” (N. Popa, Teoria Generală a Dreptului).

Funcția dreptului este categoria ce servește la determinarea rolului activ și multilateral al dreptului în viața și activitatea societății, din punct de vedere al destinației dreptului.

În opinia profesorului italian V. Ferrari, dreptul realizează:

- a) funcția de reglementare socială;
- b) funcția de tratare a conflictelor declarate;
- c) funcția de legitimare a puterii.(Craiovean I. Tratat de teoria dreptului)

Un alt autor consideră că funcția primară a sistemului juridic este funcția integrativă, dreptul având rolul de a „ calma” elementele potențiale de conflict și de a „ unge „, mecanismul social în condițiile în care sistemul de norme pentru care există adeziune este unitar și coerent, punându-se problema legitimării sistemului de norme, interpretării normelor dreptului, sancțiunilor și jurisdicției.

Într-o altă opinie , sistemul juridic poate fi considerat ca un mecanism integrativ care contribuie la coordonarea societății, fapt ce se realizează prin intrări provenind din alt sisteme ale societății și care sunt recepționate de sistemul juridic, și prin iesirile sistemului juridic către alte subsisteme ale societății.

W. Evan distinge:

a) o funcție pasivă de control social direct, adică de codificare a obiceiurilor, regulilor morale și cutumelor existente într-o societate;

b) o funcție activă de instrument de modificare a comportamentelor și valorilor existente într-o societate. Cu privire la cel de-al doilea tip de funcție, evan arată că dreptul poate genera două procese corelative: procesul de instituționalizare, adică de întărire a unei norme prin înzestrarea ei cu mijloace necesare pentru aplicarea sa și procesul de interiorizare a modelului de comportament , adică de asimilare a valorii sau a valorilor implicate în aceste norme, aspect cu privire la care s-a remarcat ca dreptul exercita o funcție care poate fi calificată ca funcție educativă.

Analiza punctului de vedere exprimat de L. Friedman în această materie subliniază faptul că în această opinie se releva interacțiunea dintre sistemul juridic și contextul social care este

conditionata si dirijata de cultura juridica, dreptul nefiind insa o entitate independenta si autonoma ci este sensibil la presiuni externa, reflectind dorintele si puterea fortelor sociale care primeaza. Functiile sistemului juridic dupa L. Friedman fiind:

- a) atenuarea conflictelor;
- b) solutionarea controverselor;
- c) controlul social;
- d) ingineria sociala;
- e) schimbarea comportamentelor.

De asemenea este important de mentionat distinctia unui autor celebru , intre functia represiva a dreptului prin care se consacra libertatea si ordinea prin intermediul sanctiunilor juridice si functia stimulativa prin care se conditioneaza comportamentul uman, avind in vedere nivelul complex al sanctiunii juridice, nu numai punitiv ci si pozitiv , stimulatv.

În conceptia profesorului N. Popa, dreptul indeplineste:

- a) functia de institutionalizare sau formalizare juridica a organizarii social-politice;
- b) functia de conservare, aparare si garantare a valorilor fundamentale ale societatii;
- c) functia de conducere a societatii;
- d) functia normativa.

La cele expuse anterior mai adaugam si functia educativa si informativa pentru a evidentia functiile dreptului in toata complexitatea sa, ca sistem juridic.

Funcția de instituționalizare juridică a organizării social-politice;

se manifesta prin faptul ca dreptul , prin normele sale, reglementeaza organizarea autoritatilor publice ale statului, atributiile lor, coraportul autoritatilor publice, modalitatea de exercitare a celor trei puteri de stat: puterilor legislativa, executiva si judecatoreasca. Aceasct functie rezida deci in faptul ca dreptul asigura cadrul de functionare a intragului sitem de organizare sociala, aceasta se efectueaza prin intemediul Legii Fundamentale dintr-un stat si anume Constitutia si legile organice.

Constitutia Republicii Moldova in capitolul IV rglementeaza organizarea si functionare Parlamentului pe care-l declara organ reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova si unica autoritate legislativa a statului, ulterior consacra statutul deputatilor,procesul de legiferare. Capitolul V este destinat dispozitiilor cu privire la Presedintele Republicii Moldova, alegerea , mandatul si atributiile acestuia, ulterior capitolul VI se expune asupra constituirii si functiilor Guvernului Reublicii Moldova , in Capitolul VII se reglementeaza raporturile acestuia cu Parlamentul,iar capitolul IX este dedicat Autoritatii Judecatoresti. Cu toate ca sunt determinate clar atributiile ce revin fiecarei autoritati publice si find consacrat legal principiul separarii puterilor in stat aceasta se intelege nu din aspectul izolarii ci din cel al unei colaborari eficiente.

Funcția de conservare, apărare și garantare a valorilor fundamentale ale societății

Ocrotind si garantind ordinea constitutionala , proprietatea, statutul si rolul individului , dreptul apare ca un factor implicat in procesul dezvoltarii sociale. Fiind un instrument al controlului social, dreptul previne dezorganizarea, asigura coeziunea interioara a colectivitatilelor prin programarea si tipizarea unor conduite socialmente utile. La fel dreptul este important si

prin faptul ca defineste cadrul general de desfasurare a proceselor sociale si sanctioneaza conduitele deviante.

Deci putem conchide ca statul prin intermediul dreptului apara colectivitatea umana, precum si pe fiecare membru al colectivitatii, asigura buna functionare a colectivitatii, neadmitind conflictele in societate.

Un exemplu elocvent de aparare a valorilor sociale am putea da referindu-ne la obiectul apararii dreptului penal, care in articolul 2 mentioneaza: „, Legea penala apara impotriva infractiunilor, persoana, drepturile si libertatile acesteia, proprietatea, mediul inconjurator, orinduirea constitutională, suveranitatea, independenta si integritatea teritoriala a Republicii Moldova, pacea si securitatea omeniului, precum si intreaga ordine de drept.”

Funcția de conducere a societății

Dreptul este cel mai important instrument de realizare a conducerii sociale, a scopurilor social-politice pe care societatea si le propune. Reglementind cu ajutorul normelor juridice cele mai importante domenii de activitate sociala, in drept isi gasesc expresie scopurile pe care societatea si le propune la acea sau alta etapa, problemele cu care ea se confrunta.

Actul normative juridic este un act de conducere sociala. În forma ei cea mai generala, legea este forma universala de exprimare a dezideratelor sociale majore. Înbratisind domeniul organizarii sociale, dreptul se circumscrie domeniului de practica sociala din doua considerente si anume:

- a) mobilurile care pun in miscare activitatea legiuitorului sunt esentialmente legate de nevoile reale ale societatii, de practica raporturilor inter-umane
- b) ca efect al aplicarii normei de drept se produce o modificare a realitatii sociale prin aceea ca dreptul ofera o forma specifica de manifestare a raporturilor sociale- forma raporturilor juridice

Dreptul reprezentind deci, o tentativa de regularizare a raporturilor inter si intra sociale.

Funcția normativă

Este o functie de sinteza, in sensul ca priveste si aspecte importante ale celorlalte functii, aceasta derivind din nevoia subordonarii actiunilor individuale fata de conduita tip prescrisa de normele juridice. Mai mult , normativitatea juridica este o parte componenta a normativitatii sociale si in consecinta, atat individual cit si statul , organelle sale, persoanele

juridice își desfășoară activitatea conform prescripțiilor normative ale dreptului. Stabilind prin normele juridice modalitatea de comportare statul în același timp verifică în ce măsură acest compartiment prescris se realizează în practică. Alături de alte forme de reglementare normative, dreptul, prin ansamblul normelor și instituțiilor sale, este un factor de programare a libertății de acțiune a omului.

Funcția informativă

Reflectând realitatea, în normele juridice se acumulează cunoștințe despre viața multilaterală a societății și despre problemele stringente ale ei. Dreptul răspunzând imperativității de a corespunde realității orânduirii sociale, concentrează în sine schimbările ce au loc în societate. Generalizând normele juridice în vigoare putem face concluzii pentru a aprecia principiile orânduirii sociale și de stat, structura politică a societății, caracterul relațiilor economice, nivelul de democratizare al societății etc.,.

Deci din conținutul prescripțiilor normative ale dreptului la un anumit moment se poate culege o informație amplă despre societatea respectivă la acea sau alta etapă de dezvoltare.

Funcția educativă

Adoptând norme juridice, statul asigură cadrul organizatoric necesar activității spirituale și pune la dispoziția oamenilor o serie de mijloace culturale și spirituale prin intermediul cărora să se realizeze educația populației. Deoarece maturizarea personalității, formarea poziției active de viață sunt inseparabile de asimilarea profundă a legilor de către fiecare cetățean, în mod deosebit de tineri. Creșterea nivelului de cultură juridică, instruirea generației în spiritul respectului față de legi au la ora actuală o semnificație deosebită.

Dreptul, prin normele sale ocrotite valorile spirituale și culturale care sunt legate nemijlocit de funcționarea mecanismului social. El stabilește normele conviețuirii sociale, orientându-i pe oameni ca aceste norme să devină dominante. Chiar și în cazul aplicării sancțiunilor, scopul urmărit este de a preveni în viitor abateri de la normele juridice, de a educa și reeduca persoanele pentru reintegrarea lor eficientă în societate.

Bibilografie:

- 1. Constitutia Republicii Moldova , adoptata la 29 iulie 1994, M.O. nr. 1, 194.**
- 2. Codul Penal al Republicii Moldova adptat prin Legea nr. 985-XV din 18 aprilie 2002.**
- 3. Mazilu V.P., Teoria Generala a Dreptului”, Bucuresti 2002.**
- 4. Vonica R.P. ,, Introducere generala in dept” Bucuresti 2002.**
- 5. Popa C., Teoria Generala a Dreptului” Bucuresti 2001.**
- 6. V. Cretu, Gh. Avornic, S. Baies, I. Guceac, B. Negru, T. Negru, C. Negru, D. Zabunov ,, Bazele statului si dreptului Republicii Moldova”, Chisinau 1997.**